

Bildningsförvaltningen
Petronella Borseman

Kultur och fritidsnämnden

Rapport Stockholmsenkäten 2024

Ärendet

Stockholmsenkäten 2024, en första delrapport av ungdomars svarsfrekvens i Danderyds kommun.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämndens beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner rapporten.

Bakgrund

Stockholmsenkäten är en omfattande livsstilsstudie i enkätform som genomförs vartannat år bland ungdomar i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet inom Stockholms län.

Stockholmsenkätens övergripande syfte

- Kartlägga drogvänor, kriminalitet, skolk, mobbning samt risk- och skyddsfaktorer.
- Ge en uppfattning om hur olika normbrytande beteenden förändras över tid.
- Förse kommunen och skolor med lokala data om ungas livsvillkor.
- Mobilisera skolpersonal, föräldrar och elever i det förebyggande arbetet.
- Fungera som underlag för forskning och utveckling samt för att fördela resurser för förebyggande insatser.

Enkäten innehåller cirka 100 frågor och besvarades digitalt på lektionstid under vecka 10–11, med en vuxen närvarande. Datainsamlingen utfördes av Origo Group AB. År 2024 deltog 25 kommuner i Stockholms län, med en svarsfrekvens på 79 procent, och totalt svarade 36 374 elever från 434 skolor på enkäten. I Danderyds kommun har 1024 ungdomar svarat på enkäten och svarsfrekvensen ligger på 78 procent.

Frågeområden

- Alkohol och droger
- Brottslighet och utsatthet för brott
- Psykisk hälsa
- Skola och fritid
- Urval av risk- och skyddsfaktorer

Bildningsförvaltningen
Petronella Borseman

Barn och ungas situation, livsstil och hälsa är av central betydelse för Danderyds kommun. Kommunledningskontoret har på uppdrag av kommunstyrelsen tagit fram en strategi för förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn och unga (*Strategi för förebyggande och hälsofrämjande arbete för barn och unga i Danderyds kommun (2019)*). Arbetet har skett i samråd med bildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Strategin syftar i huvudsak till att öka barn och ungas förutsättningar till en god hälsa och framtidstro. Ungt fokus arbetar utifrån Barn- och ungdomsstrategin, den ligger till grund för mycket av verksamhetens ungdomsarbete.

Med Barn- och ungdomsstrategin som bas och med stöd av resultaten från Stockholmsenkäten kan vi identifiera aktuella fokusområden, trender och utmaningar rörande kommunens ungdomar. Genom att analysera resultaten i livsstilsstudien kan Ungt fokus och övriga instanser som arbetar med ungdomar inom kommunen bättre förstå ungdomars behov och utforma riktade åtgärder för att främja en trygg och hälsosam uppväxtmiljö.

Den senaste upplagan av Stockholmsenkäten publicerades den 27 augusti 2024. Inom Ungt fokus har vi precis inlett vår analys av de insamlade svaren, och den här delrapporten utgör en första övergripande genomgång av resultaten. Det är viktigt att notera att denna första delrapport ingår i en process för ett långsiktigt arbete som handlar om att fortsätta analysera, identifiera och uppmärksamma tendenser och trender samt framåt rikta fokus på de områden som kräver extra uppmärksamhet.

I bilagorna som medföljer detta tjänsteutlåtande presenteras nyckeltal och en sammanställning av svaren från ungdomar i Danderyd, framtagna av Origo Group. Stockholmsenkäten är mycket omfattande och innehåller en betydande mängd rådata. Det finns möjlighet att extrahera och analysera ytterligare data beroende på vilka områden Ungt fokus väljer att prioritera framöver. Syftet med att analysera Stockholmsenkäten är att tillsammans med andra enkäter och undersökningar kopplat till Danderyds ungdomar identifiera områden Ungt fokus framåt ska prioritera i verksamhetens förebyggande och främjande arbete med ungdomar.

Konsekvenser för barn och unga

Ungt fokus/ungdomskoordinatorerna har valt att i den första delrapporten belysa några områden kopplade till Danderyds förebyggande ungdomsarbete.

Relationen till alkohol, narkotika, tobak, föräldrar samt psykiskt mående och två ytterligare områden kring sexuell utsatthet och nyttjandet av fritidsgård.

Alkoholkonsumtion: Sammantaget ser det ut som att alkoholkonsumtionen ökat, även bland de som dricker mer regelbundet. Vi får också bekräftat att det är hemmafester som är arenan för alkoholkonsumtionen till stor del,

Bildningsförvaltningen
Petronella Borseman

detta trots att fler ungdomar uppger att de inte får dricka alkohol för sina föräldrar.

Tobaksbruk: Sammanfattningsvis tycks cigarrettrökning tagit marknadsandelar från e-cigg, samtidigt som bruket av det vita snuset också ökar markant. Det är mer än dubbelt så många som röker ”ibland men inte varje dag” i Danderyd, det är dock färre som uppger att de aldrig rökt.

Narkotikaanvändning: Vi ser en liten positiv utveckling vad gäller ungdomarnas bruk av narkotika, särskilt bruket av de ”tyngre” drogerna. Dock exponeras fler ungdomar i Danderyd för droger, vilket kan betyda att tillgången är stor och nyttjas i större omfattning av äldre. Danderyd har flest ungdomar som haft möjlighet att prova narkotika, men ligger under länsnittet.

Psykiskt mående: Danderyds siffror stämmer ganska väl med länsnittet, där det är en påtaglig skillnad mellan flickors och pojkars mående. Det psykiska måendet bland flickor är sämre än bland pojkar. Pojkarna har dock visat en förbättring i sitt psykiska mående under de senaste åren. Positivt är att sammantaget tycker många ungdomar att det är riktigt härligt att leva. Enkätsvaren visar att Danderyds ungdomar tillhör toppen gällande välmående generellt.

Föräldrar som förebilder: Nästan hälften av ungdomarna ser sina föräldrar som förebilder, men det är en tydlig skillnad mellan pojkar och flickor, där pojkar i högre grad än flickor ser sina föräldrar som förebilder.

Sexuella trakasserier: Flickor i Danderyd rapporterar högre utsatthet för sexuella trakasserier jämfört med länsnittet, vilket är en allvarlig fråga som kräver uppmärksamhet.

Fritidsgårdsbesök: Fritidsgårdsbesöken har minskat, vilket tyder på ett mindre starkt intresse för denna typ av verksamhet bland åk 9 och 2 på gymnasiet i Danderyd.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Johannes Pålsson
Bildningsdirektör

Henrik Thureson
Kultur och fritidschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Rapport Stockholmsenkäten 2024
2. Bilaga 1, Stockholmsenkäten 2024, Danderyd kommunövergripande
3. Bilaga 2, Stockholmsenkäten 2024, Nyckeltal Danderyd Hemkommun

Expedieras

-